

vens § 16 henlægges til en Skolekommission, bestaaende af Sognepræsten som Formand og 2 af Sogneraadet for 3 Aar valgte Mænd, af hvilke mindst een vælges blandt dets egne Medlemmer. Kommunens Lærere kan ikke vælges til Medlemmer af Kommissionen.

Bestyrelsen af Købstædernes Skolevæsen henlægges ved Lov om Købstadkommunernes Styrelse af 26. Maj 1868 § 14 til Byraadet, idet det udtales, at dette bestyrer Skolevæsenets Indtægter og Udgifter og overhovedet dets Kasse- og Regnskabsvæsen, ligesom det tilkommer det at gøre Forslag til Skolelærerembedernes Besættelse og at udføre de øvrige Forretninger, som Loven af 8. Marts 1856 havde henlagt til Købstædernes Borgerrepræsentation. Tilsynet med Skoleundervisningen og Lærernes Embedsførelse blev henlagt til Skolekommissionen, der bestaar af Sognepræsten eller Sognepræsterne ligesom hidtil og dobbelt saa mange af Byraadet valgte Medlemmer, af hvilke mindst Halvdelen skal vælges af Raadets egen Midte. Heller ikke af disse Kommissioner kan Købstadens Lærere være Medlemmer.

I denne Ordning er der siden ingen Ændring sket, udover at der ved Lov af 14. December 1877 er indført en talmæssig udvidet Skolekommission i Landkommuner med flere Pastorater og iøvrigt givet Ministeriet Bemyndigelse til at udvide Skolekommissionen i større Landkommuner; endelig gik denne Bemyndigelse ved Lov af 29. Marts 1904 § 15 over til Sogneraadene, der fik Adgang til at udvide Tallet af de valgte Medlemmer i Skolekommissionen fra to til fire, saaledes at af disse fire mindst to skulde være Familiefædre eller Enker, som har undervisningspligtige Børn, dog saaledes at Genvalg skulde kunne finde Sted, selv om den paagældendes Børn ikke længer var undervisningspligtige. Det var et svagt Ekko af de Krav, der med stedse stigende Styrke rejstes om Befolkningens direkte Indflydelse paa og Indseende med Skolens Gerning. Alt for svagt til at kunne give Ro. I December 1909 nedsatte Kultusministeriet en Kommission, der afgav Betænkning i Februar 1911 med Udkast til »Lov om Bestemmelser vedrørende Skolevæsenets Styrelse og Tilsyn udenfor Kjøbenhavn«.

I dette Forslag blev Princippet om Befolkningens direkte Indflydelse paa Skolens første Gang optaget, idet den *pædagogiske* Styrelse af en Kommunes Skolevæsen fremtidig i det væsentlige skulde lægges i Hænderne paa en, udelukkende med Skolens Interesse for Øje direkte af og blandt den

kommunale Vælgerbefolkning valgt Skolekommission; dog bevaredes Præsten som *født* Medlem. Den *økonomiske* Styrelse af Skolevæsenet forblev hos Kommunalbestyrelsen.

Paa Grundlag af dette Kommissionsforslag fremsatte Regeringen i Rigsdagssamlingen 1911—12 et Forslag, hvori den af direkte Valg fremgaaede Skolekommission var optaget, men hvori man havde skabt en Forbindelse mellem Skolekommissionen og Kommunalbestyrelsen derved, at denne sidste indvalgte et Medlem af sin Midte i Skolekommissionen. Under Behandlingen i Folketinget blev Præstens *født* Medlemskab ophævet, og i den saaledes ændrede Skikkelse vedtoges Forslaget. Dog kun af Folketinget. I Landstinget naaede det kun at blive underkastet en første Behandling, og den nuværende Ordning af Skolevæsenets Styrelse indenfor Kommunerne hviler derfor stadig paa de kommunale Love af 1867 og 1868 med de faa ovenfor omtalte Ændringer, som den senere Lovgivning har medført; dog er der for de sønderjydske Skolekommissioner truffet en Ordning, der straks skal omtales.

I 1919 blev den store Skolekommission derefter nedsat. I det Lovforslag om Skolens Styrelse, den har udarbejdet, oprætter den med Hensyn til den stedlige Skolestyrelse det første af de tre ved Folketingets Vedtagelse af det i 1911 forelagte Tilsynsforslag fastslaaede Principper, nemlig det at der ved Ordningen af Kommunens Administration tages særligt Hensyn til at fremhjelpe Skolen og dens Arbejde gennem et Organ, Skolekommissionen, der har til Opgave alene at overvaage Skolens Arbejde og føre Skolens Tarv frem paa bedste Maade, og som derfor er valgt paa særligt Grundlag til udelukkende at beskæftige sig med Kommunens Skolevæsen. Kommissionens Flertal slutter sig dernæst til de to andre Principper, først at Kommunalbestyrelsen, der træffer Afgørelsen af, hvilke økonomiske Ofre der vil kunne bringes for Skolevæsenets Fremgang, en Afgørelse, der maa træffes under Hensyn til Kommunens økonomiske Stilling i det hele, skal have en Forbindelse med Skolekommissionen, idet Medlemmer af den skal have Sæde i Kommissionen. Dennes Arbejde vil vinde ved det Kendskab til almindelige kommunale Forhold, som disse Medlemmer medbringer, og de vil atter indenfor Kommunalbestyrelsen bidrage til at skabe Lydhørhed for Kommissionens Forslag. Og dernæst slutter Flertallet sig til det tredje Princip: at Sognepræsten bortfalder som *født* Medlem